

Beslut

1 (1)

Datum för beslut
2017-08-14

Beslutsserie
GD-beslut

Nummer
Nr 39/2017
Dnr SBU2017/469

Beslutande Susanna Axelsson, generaldirektör
Föredragande Charlotte Hall, avdelningschef

Remissvar avseende

Samlad kunskap – stärkt handläggning (SOU 2017:25)

Bakgrund

SBU har beretts möjlighet att ge synpunkter på förslagen i betänkandet från *Utredningen om en mer jämställd och rättssäker försäkring vid arbetsskada*

Beslut

SBU lämnar remissvar enligt bilaga 1.

Bilaga 1: Remissvar avseende Samlad kunskap – stärkt handläggning (SOU 2017:25)

Stockholm den 14 augusti, 2017

Susanna Axelsson
Generaldirektör

Charlotte Hall
Avdelningschef

Datum
2017-08-14

Vår beteckning
SBU2017/469

Er beteckning
S2017/02159/SF

Socialdepartementet

Remissvar avseende Samlad kunskap – stärkt handläggning (SOU 2017:25)

SBU har tagit del av betänkandet från *Utredningen om en mer jämställd och rättssäker försäkring vid arbetskada* och har nedan sammanställt sina kommentarer. Därtill har en person från SBU har medverkat i en referensgrupp, vilket har möjliggjort synpunkter och kommentarer löpande under arbetets gång.

Utredaren har haft i uppgift att se över försäkringen vid arbetskada i syfte att kvinnor och män ska ha lika möjligheter att få skador godkända som arbetskada, samt att se över och förtydliga vissa försäkringsregler.

SBU:s övergripande synpunkt är att utredningen på ett förtjänstfullt sätt beskrivit frågeställningen och dess bakgrund. SBU ser ett särskilt värde i att utredningen presenterar en grundlig beskrivning av den nuvarande ordningen för hantering av försäkring vid arbetskada, liksom en fyllig historisk tillbakablick.

Uppgift om kunskapssammanställningar inom arbetsmiljö i SBU:s instruktion

SBU ser positivt på utredningens förslag att uppdraget till SBU om att systematiskt sammanställa kunskap om arbetsmiljöns betydelse för uppkomst av sjukdom ska permanentas genom att det förs in som en uppgift i myndighetens instruktion och medlen ges i nivå.

Förslagen bör koordineras med förslag om ett nationellt centrum inom arbetsmiljöområdet

Under våren har två betänkanden med starka beröringspunkter slutförts; *Samlad kunskap – stärkt handläggning* (SOU 2017:25) samt *Ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö* (SOU 2017:28). SBU ser behovet av koordinering av förslagen i dessa betänkanden, särskilt vad gäller framtida uppgifter om utvärdering och kunskapssammanställningar inom arbetsmiljöområdet.

Konsensusdokument för arbetsskadeförsäkringen

SBU menar att det kan finnas andra möjligheter än de som föreslås av utredningen avseende uppgiften att ta fram konsensusdokument om kunskapsläget inom arbetsskadeförsäkringens område och identifiera behov av nya kunskapssammanställningar inom området. Ett alternativ till Socialstyrelsen skulle kunna vara

det nationella centrum för arbetsmiljö, som föreslås i den parallella utredningen (se ovan).

SBU har stor förståelse för att det finns ett behov av sammanställning av kunskap till stöd för bedömningen i arbetsskadeärenden. SBU ser förslaget avseende konsensusdokument som ett viktigt steg i riktningen mot att skapa en tillgänglig och förståelig kunskapsbas som kan användas på ett likalydande sätt vid bedömningen av alla ärenden, i kontrast mot att varje enskilt ärende hänvisar till olika underlag. SBU ser paralleller mellan den föreslagna processen och den arbetsgång som idag ligger till grund för Socialstyrelsens framtagning av nationella riktlinjer, där man arbetar med ett konsensusförfarande inom prioriteringskommittéer i de fall det vetenskapliga underlaget är otillräckligt.

Mot denna utgångspunkt vill SBU framhålla att det är av största betydelse att det material som presenteras i ett konsensusdokument åtföljs av en noggrann redovisning av graden av *tillförlitlighet* samt en dokumentation av hur kunskapen har tagits fram. SBU menar att det är kritiskt att förmedla den osäkerhet som finns i ett underlag för att förhindra att det uppstår missförstånd. Därtill är det viktigt att det finns en *transparens* om processen, så att den som använder materialet själv kan få en uppfattning om hur tillförlitlig en uppgift är samt hur den kan jämföras med uppgifter som tagit fram på annat sätt eller av andra aktörer.

Utredningen föreslår att Socialstyrelsen ska identifiera områden där nya kunskapssammanställningar behövs och redovisa dessa. En sådan funktion kan givetvis vara till nytta, men SBU vill betona att det är viktigt att beslut om val av ämnen för de systematiska kunskapssammanställningar som görs inom myndigheten även framgent fattas av SBU. Inför ett sådant beslut har SBU samråd med Försäkringskassan, i enlighet med SBU:s uppdrag. Det är dock tydligt – och viktigt – att SBU beslutar om ämne.

Mot bakgrund av den erfarenhet av att genomföra systematiska kunskapssammanställningar inom arbetsmiljöområdet som SBU har byggt upp ställer sig SBU tveksamma till utredningens bedömning avseende kapacitet för att ta fram konsensusdokument. Enligt utredningens bedömning skulle Socialstyrelsen sammanställa konsensusdokument för alla besvärsområden under en fyraårsperiod. Med exempelvis 12–15 besvärsområden menar utredaren att det skulle innebära det att man behandlar 3–4 konsensusdokument per år. SBU menar att detta troligtvis är en överskattning av vad som är möjligt att genomföra, givet de resurser som föreslås. Ytterligare en begränsande faktor är tillgången till experter.

Exponering - hur ofta, hur länge, hur mycket

I betänkandet refereras att Försäkringskassan påtalar att SBU:s kunskaps-sammanställningar utgör en solid vetenskapsbaserad grund, men att de saknar de nödvändiga rekvisit som Försäkringskassan behöver avseende kvantifiering av exponeringen (dvs. hur ofta, hur länge och hur mycket exponeringen har förekommit).

SBU är väl medvetna om att Försäkringskassan efterfrågar sådan kunskap, och strävar i varje kunskapssammanställning efter att presentera resultaten på detta sätt. I de systematiska litteraturöversikter som hittills har slutförts inom SBU har det dock inte varit möjligt att göra denna uppdelning med tillräcklig vetenskaplig stringens. Anledningen är att forskarna som gjort den forskning som ligger till grund för de sammanvägda resultat som presenteras i kunskapssammanställningarna har valt att presentera grunddata på alltför olika sätt. Behovet av mer likartade ansatser inom arbetsmiljöforskningen, i syfte att senare kunna väga samman resultaten, har påtalats som en kunskapslucka i flera av SBU:s rapporter. Om det i framtiden finns tillgång till mer forskningsresultat av hög kvalité, där forskarna undersökt liknande frågeställningar på likartat sätt, kommer det att underlätta arbetet med att sammanställa förteckningar med exempel på kvantitativa mått av olika exponeringsfaktorers omfattning, intensitet och varaktighet som kan utgöra skadlig inverkan utifrån evidensbaserade data om exponering.